

Systematisk Litteraturstudie om Barns Preferanser for Rettferdighet: Rollen til Alder, Straffens Alvorlighetsgrad og Type Overtredelse

Sofie Pettersen

Bacheloroppgave i Psykologi

Veileder: Francesco Margoni

Stavanger, 29. april 2024

Det samfunnsvitenskapelige fakultet
Institutt for sosialfag

Antall ord: 8772

Forord

De tre årene på Bachelor i Psykologi ved Universitetet i Stavanger har gått utrolig fort, og går nå mot slutten. Jeg har hatt tre innholdsrike og lærerike år med mange oppturer og noen nedturer, noe som gjør at det er trist at det snart tar slutt. Spesielt det siste semesteret med bachelorskriving har vært svært lærerikt, morsomt, frustrerende, stressende, intenst og spennende. Gjennom de tre årene har jeg møtt mange fine mennesker, både forelesere og medstudenter. Jeg har også fått mange gode venner og erfaringer for livet.

Avslutningsvis vil jeg gjerne takke veilederen min Francesco Margoni for god hjelp og gode kommentarer. Videre vil jeg også takke familien min for god støtte, og spesielt mamma for at hun har tatt seg tid til å høre på alle ideer og frustrasjon. Jeg vil også takke mine fine venner og medstudenter som har jobbet sammen og støttet hverandre gjennom hele denne perioden. Til slutt vil jeg takke kjæresten min for støtte, selv når motivasjonen har vært langt nede og min fine venninne og samboer for all støtte og motivasjon.

Abstrakt

Vi vet mye om de to typene for straff, restaurativ (gjenoppretting) og retributiv (straff), men vi vet mindre om hva barn prefererer og hva denne utviklingen motiveres av. Derfor undersøker denne studien om alder, grad av straff og type overtredelse har en innvirkning på hvilken type straff barn mellom 3 og 9 år prefererer. Ved å utføre et systematisk litteratursøk (SLR) ble det identifisert seks forskningsartikler som undersøker om barn prefererer restaurativ eller retributiv rettferdighet, og hva dette kan være motivert av. Studiene ble systematisk plukket ut ved bruk av PICO-skjema, inkluderings- og ekskluderingskriterier og PRISMA flytdiagram. Først ble det registrert 129 artikler på dette temaet, men etter utvelgelsesprosessen sto jeg igjen med seks artikler. Alle studiene utførte eksperimenter som ble godkjent av etiske komiteer. Resultatene viste at barn generelt prefererer restaurativ rettferdighet fremfor retributiv rettferdighet. Videre viser resultatene at alder spiller en rolle i denne preferansen da tendensen for å preferere restaurativ rettferdighet øker med alderen. Studiene viser også at grad av straff og type overtredelse kan spille en rolle for preferansen for valg av straff da noen barn kan preferere retributiv rettferdighet dersom straffen er mild eller overtredelsen er alvorlig. Disse motivasjonene kan forklares ved bruk av Turiel's sosial domene-teori og Piaget sin teori om kognitiv utvikling. Denne studien bidrar til å belyse kompleksiteten av barns preferanser for rettferdighetsbegrepet, samt identifiserer viktige faktorer som kan påvirke denne motivasjonen.

Nøkkelord: Restaurativ rettferdighet, retributiv rettferdighet, alder, grad av straff, type overtredelse

Abstract

We know a lot about the two types of punishment, restorative (restore) and retributive (punishment), but we know less about what children prefer and what motivates this development. Therefore, this study investigates whether age, degree of punishment, and type of transgression impact which type of punishment children between the ages of 3 and 9 prefer. By conducting a systematic literature review (SLR), six research articles were identified that examine whether children prefer restorative or retributive justice, and what this may be motivated by. The studies were systematically selected using the PICO scheme, inclusion and exclusion criteria, and PRISMA flow chart. Initially, 129 articles on this topic were identified, but after the selection process, I was left with six articles. All studies conducted experiments that were approved by ethical committees. The results showed that children generally prefer restorative justice over retributive justice. Furthermore, the results indicate that age plays a role in this preference as the tendency to prefer restorative justice increases with age. The studies also show that the degree of punishment and type of transgression may play a role in the preference for choice of punishment, as some children may prefer retributive justice if the punishment is mild, or the transgression is serious. These motivations can be explained using Turiel's social domain theory and Piaget's theory of cognitive development. This study contributes to illuminating the complexity of children's preferences for the concept of justice, as well as identifying key factors that may influence this motivation.

Keywords: restorative justice, retributive justice, age, degree of punishment, type of transgression

Innholdsfortegnelse

1.0 Introduksjon	6
1.1 Bakgrunn for valg av tema	6
1.2 Forskningsspørsmål	6
1.3 Presisering av forskningsspørsmål.....	7
1.4 Disposisjon	8
2.0 Teori.....	8
2.1 Barns utvikling av rettferdighet.....	8
2.2 Retributiv rettferdighet	9
2.3 Restaurativ rettferdighet.....	10
3.0 Metode	11
3.1 Søkestrategi	11
3.2 Inkluderings- og ekskluderingsliste.....	12
3.4 Utvelgelsesprosess.....	13
3.5 Inkluderte artikler.....	16
4.0 Resultat.....	23
4.1 «To punish or to restore».....	23
4.2 «Children Favor Punishment over Restoration»	24
4.3 «Restorative Justice in Children»	25
4.4. «Children’s Restorative Justice in an Intergroup Context».....	26
4.5 «Young Children’s Understanding of Restorative Justice»	27
4.6 «Three- and Five-Year-Olds’ Restorative Intervention in Moral Transgressions»	28
4.7 Alder	28
4.8 Type overtredelse.....	29
4.9 Grad av straff.....	29
5.0 Diskusjon.....	30
5.1 Kunnskapshull	30
5.2 Resultat mot teori	31
5.3 Videre forskning.....	32
5.4 Metodediskusjon.....	33
6.0 Konklusjon	34
7.0 Referanseliste	35

1.0 Introduksjon

1.1 Bakgrunn for valg av tema

Rettferdighet er et grunnleggende prinsipp i samfunnet, men det er også kjernen i rettssystemet for å opprettholde orden og håndtere konflikter og brudd på normer (Wenzel et al., 2008, p. 375). I rettssystemet og samfunnet brukes det som regel straff for å håndtere en overtredelse, men det økende fokuset på restaurativ rettferdighet utfordrer dette perspektivet. Restaurativ rettferdighet ønsker å gjenopprette forholdene mellom lovbryster og offer, mens retributiv rettferdighet ønsker å straffe lovbryster.

Det har lenge vært interesse rundt barns syn på rettferdighet, men de siste årene har det vært en økende interesse for å forstå hvordan barn utvikler sine preferanser for rettferdighet (Yang et al., 2021). Tidligere forskning har vist at mennesker har et sterkt ønske om å straffe en overtredelse, men nyere forskning viser at dersom et ikke-straffende alternativ er tilgjengelig velger en ikke alltid straff (Heffner & FeldmanHall, 2019). Mens dette kan tyde på at voksne mennesker ikke alltid foretrekker straff og er delt om hva de mener er hensiktsmessig, er det mindre forståelse for hvordan barn vurderer og prefererer ulike typer av rettferdighet. I alderen 3 til 9 år skjer det en stor endring og utvikling med hensyn til sosial og moralsk utvikling (Killen & Rutland, 2013, p. 3; Piaget, 1968, pp. 299-302).

1.2 Forskningsspørsmål

Selv om det har vært en økende interesse for dette temaet de siste årene, er det likevel mangel på forskning som spesifikt undersøker barns preferanse for restaurativ eller retributiv rettferdighet og hva denne preferansen er motivert av. Denne oppgaven vil derfor, ved bruk av systematisk litteratursøk, undersøke dette forskningshullet og utforske hvordan barn utvikler preferanser for restaurativ rettferdighet i forhold til retributiv rettferdighet. Oppgaven vil videre undersøke hvilken rolle alder, grad av straff og type overtredelse spiller inn på utviklingen av preferansene og se på hvilke motivasjoner som ligger bak preferansene. Derfor er forskningsspørsmålet mitt slik:

Hvordan utvikler barn preferanser for restaurativ rettferdighet i forhold til retributiv rettferdighet, og hvilken rolle spiller alder, grad av straff og type overtredelse i disse preferansene?

1.3 Presisering av forskningsspørsmål

For å sikre en klar og målrettet metode for forskningen har jeg i henhold til PRISMA retningslinjene brukt PICO-skjemaet for å avgrense og strukturere forskningsspørsmålet (Pati & Lorusso, 2018). Dette vil hjelpe med å klargjøre hvem målgruppen er (population), hva som skal undersøkes (intervention), hvordan dette skal sammenlignes (comparison) og hva som skal oppnås (outcome). Det vil også hjelpe med å forme søkeordene som brukes til å foreta et systematisk litteratursøk.

Tabell 1

PICO-skjema

Population	Intervention	Comparison	Outcome
Barn i alderen 3-9 år	Undersøkelse av barns preferanser for restaurativ rettferdighet	Sammenligning av barnas preferanser for restaurativ og retributiv rettferdighet	Identifisering av hvordan barns preferanser påvirkes av alder, grad av straff og type overtredelse.

For å få en bedre forståelse for forskningsspørsmålet vil jeg også avklare hva som menes med begrepene i forskningsspørsmålet. Med restaurativ rettferdighet menes et perspektiv på rettferdighet som fokuserer på å gjenopprette skaden som er forårsaket av konflikt ved å fremme forsoning for alle involverte parter. Det vil altså si å gjenopprette skaden på en meningsfull måte slik at det kan skape et mer inkluderende rettferdighetssystem. Retributiv rettferdighet fokuserer på straff og har som mål å gjøre gjerningspersonen ansvarlig for sine handlinger ved å påføre en straff som svarer til alvorligheten av forbrytelsen som er begått. Det tar altså ikke hensyn til gjerningspersonens tilbakeføring til samfunnet, men heller straffen som en form for rettferdig oppgjør for forbrytelsen. Faktoren alder refererer til hvilken aldersgruppe som studeres og om alder spiller en rolle for preferanse for valg av rettferdighet. Grad av straff vil si hvor stor straff offeret får påføre lovbyteren og om dette har en innvirkning på om barna ønsker å påføre straff til lovbyteren eller ikke. Type overtredelse viser til hvilken forbrytelse som blir begått og om dette spiller inn på om barnet ønsker å gi straff eller gjenoppretting.

1.4 Disposisjon

Denne systematiske litteraturstudien vil diskutere teorien som presenteres i innledningen sammen med resultatene. Metodedelen vil gi en grundig gjennomgang av hvordan det systematiske litteratursøket er gjennomført. Det vil altså bli presentert søkestrategi, inkluderings- og ekskluderingskriterier, utvelgelsesprosess og inkluderte artikler. Videre vil resultatdelen gi en gjennomgang av resultatene i de utvalgte studiene, samt en kort oppsummering av metoden som er brukt. Til slutt, i diskusjonsdelen, vil disse resultatene bli diskutert opp mot teorien som er presentert i innledningen. Metodebruken vil også bli diskutert kritisk.

2.0 Teori

2.1 Barns utvikling av rettferdighet

Sosial domene-teori har røtter i Piaget's teori om moralsk utvikling (Killen & Rutland, 2013, p. 3) som legger vekt på barns utvikling fra autoritære regler til en forståelse av at moralske regler er et produkt av sosiale interaksjoner og derfor kan endres (Siegler et al., 2020, pp. 491-492). Piaget mener at barn går gjennom to moralske utviklinger der den første utvikler seg i førskolealderen og viser til at barn fokuserer på konsekvensene av en handling og ser på regler som uforanderlige, mens det andre stadiet begynner i 11-12 års alderen og barn vurderer regler som produkter av sosiale avtaler. Kohlbergs teori om moralsk resonnement er også inspirert av Piaget og tar for seg hvordan barn og unge utvikler sin evne til å tenke og handle moralsk gjennom ulike stadier (Siegler et al., 2020, pp. 493-496). Ifølge Kohlberg (2008, p. 9) går denne utviklingen gjennom tre hovednivåer: forkonvensjonell, konvensjonell og postkonvensjonell. På det forkonvensjonelle nivået er barnas resonnement selvsentrert og fokusert på å unngå straff eller få belønning. På det konvensjonelle nivået dreier resonnementet seg om å oppfylle sosiale forventninger og overholde regler og lover. På det postkonvensjonelle nivået begynner individene å se på moralske spørsmål fra et mer abstrakt og prinsipielt perspektiv.

Sosial domene-teori, som er utviklet av Elliot Turiel, viser til at barnets vurderinger av handlinger utvikler seg i 3,5 års alderen (Killen & Rutland, 2013, p. 3). I denne teorien vurderer barn rettferdighet som et resultat av deres kognitive utvikling og er knyttet til deres evne om å skille mellom moralske og samfunnsmessige grunner til handlinger. Barn som vurderer en handling som urettferdig ved å se på moralske grunner kan fokusere på å

gjenopprette rettferdighet, mens de som vurderer ut fra samfunnsmessige grunner kan fokusere på å straffe.

Sosial domene-teori identifiserer tre domener som barn må forstå for å kunne navigere seg i den sosiale verden (Siegler et al., 2020, pp. 496-499). Det første domenet er moral domenet som handler om rett og galt, rettferdighet og individuell rettferdighet og viser til at barn lærer av ulike handlinger. Det samfunnsmessige domenet handler om regler og konvensjoner som samfunnet bruker for å opprettholde orden. Det personlige domenet handler om valg som er basert på individuelle preferanser.

2.2 Retributiv rettferdighet

Howard Zehr sammenlignet det gjeldende straffesystemet og så på kontrastene mellom restaurativ og retributiv rettferdighet (Ness et al., 2001, p. 3). Han mener at retributiv rettferdighet starter med en spesiell forståelse av kriminalitet, nemlig en overtredelse av staten som er definert ved brudd på loven og skyld. Retributiv rettferdighet handler om å straffe enkeltpersoner eller grupper som har brutt lover eller regler og oppfattes som skyldige i en forbrytelse (Wenzel & Okimoto, 2016, pp. 238-239). For at det skal kunne betraktes som straff må det innebære et tap og ikke en gevinst og straffen må bli gitt av en autoritet med et lovlig system (Brooks, 2012, pp. 2-5).

Å definere retribusjon er enkelt, men også veldig komplekst da begrepene fortjeneste og proporsjonalitet utgjør kjernen i teorien, men likevel er det komplekst fordi forskjellige teorier forstår konseptene på ulike måter (Brooks, 2012, pp. 15-34). En felles utfordring for forståelsen av disse begrepene handler om å balansere rettferdig fortjeneste med behovet for å unngå urettferdig eller overdreven straff, samtidig som en må ta hensyn til prinsippet om å ikke straffe uskyldige. Likevel er en felles forståelse at kriminelle bør straffes i samsvar med lovbruddet de har utført.

Allerede eksisterende forskning innen retributiv rettferdighet har fokusert på straffens rolle og det har blitt oppdaget at rettferdighet er en sentral motivasjon bak ønsket om straff (Darley, 2002, pp. 314-317). Selv om straff kan avskrekke andre fra en forbrytelse er ikke dette hovedmålet med straff. Målet er å gi en straff som kan måle seg med alvorret til gjerningen som er utført, noe som kalles retributivistisk. Intensjoner for hendelsen er en viktig del av vurderingen av alvorligheten og graden av straff, det vil si at å ha en fast intensjon om å påføre urettferdig skade fortjener straff.

Selv små barn forstår konseptet og straffer brudd på regler på en måte som ligner voksne (Darley, 2002, pp. 317-318). Dette kan knyttes til Piagets teori om iboende

rettferdighet da han har studert barnets moralske dømmekraft. For Piaget vil iboende rettferdighet si troen på eksistensen av automatiske straffer som stammer fra tingene selv. Moralsk realisme er en tro på at handlinger bør bedømmes ut fra konsekvenser, ikke basert på motivet bak handlingen (Johnson, 1962, p. 327). Piaget viser også at det faktisk forekommer aldersrelaterte endringer og at yngre barn viser en større aksept for konsepter som iboende rettferdighet og moralsk realisme. De tror også at gjengjeldelse bør være hovedgrunnlaget for straff selv om de tror på effektiviteten av strengere straffer. Eldre barn viser ikke dette da de mener at mindre alvorlige, gjenopprettende straffer er mer passende.

2.3 Restaurativ rettferdighet

Restaurativ rettferdighet representerer et annet perspektiv for å håndtere kriminalitet sammenlignet med det tradisjonelle retributive rettssystemet. Mens det retributive systemet fokuserer på å straffe lovbrøtere for å ha brutt loven, ser restaurativ rettferdighet på kriminalitet som en skade mot samfunnet generelt, mennesker og relasjoner (Ness et al., 2001). Offeret er altså svært sentralt i prosessen, men alle partene i forbrytelsen blir inkludert da det er viktig for å løse konflikten og konsekvensene kollektivt. Prosessen kjennetegnes også ved en dialog og konfliktløsning mellom partene som er involvert i konflikten (Daly, 2000). Målet med restaurativ rettferdighet er å behandle lovbrøteren og fokusere på å endre fremtidig atferd.

Den amerikanske psykologen Albert Eglash brukte først begrepet «restorative justice» i 1975, og siden det har det vært under en filosofisk utvikling (Walker, 2013). Det blir sagt at det var han som skapte begrepet «restaurativ rettferdighet» i artikkelen sin med tittelen «Beyond restitution: Creative restitution» (Zhou & Wong, 2021, p. 3). Arbeidet hans med kreativ gjenopprettelse har blitt ansett som en av grunnsteinene i rettferdighetsbevegelsen. Selv om ideene han presenterte ikke var helt nye har de fått en økende aksept som et alternativ til streng straff i det moderne samfunnet (Barnett, 1977). Fokuset hans på gjenoppbygging av samfunnet og behovene til ofrene har blitt sentralt i utformingen av rettferdighetspraksis i hele verden. Det kan ha ført til at flere ser på restaurativ rettferdighet som en mer effektiv metode til å håndtere konflikter i samfunnet.

Howard Zehr, ofte omtalt som en sentral person i den restaurative rettferdighetsbevegelsen, bidro til å forstå de ulike dimensjonene av restaurativ rettferdighet (Zhou & Wong, 2021, pp. 2-3). Restaurativ rettferdighet ble opprinnelig brukt i kriminelle saker, men i dag brukes det i mange forskjellige situasjoner, blant annet sivile saker (Walker, 2013). Zehr (1997) mente at restaurativ rettferdighet ser på kriminalitet som en skade mot

mennesker og samfunnet. Derfor fokuserer han på å inkludere flere personer og grupper i prosessen med å håndtere kriminalitet ved å ikke bare inkludere de direkte berørte, men også samfunnet rundt dem. Zehr tar altså hensyn til de tre hovedinteressene, offeret, lovbrøteren og samfunnet (Zhou & Wong, 2021). Han presenterer også tre hovedsøyler for restaurativ rettferdighet der den første fokuserer på å anerkjenne skadene og behovene til offeret, lovbrøteren og samfunnet. Den andre dreier seg om forpliktelsene som oppstår som følge av skaden og den tredje involverer en aktiv deltakelse av alle berørte parter i rettsprosessen. Zehr sin todeling av rettferdighet, retributiv og restaurativ, demonstrerer hvordan det å betrakte gamle problemer på nye måter kan føre til nye forståelser og responsmetoder (Ness et al., 2001).

3.0 Metode

Dette systematiske litteratursøket (SLR) ble gjennomført ved bruk av PRISMA 2020 (Page et al., 2021). Hensikten med valgt metode er å sikre en strukturert og systematisk gjennomgang av eksisterende forskning innenfor barns preferanser på restaurativ og retributiv rettferdighet. Ved bruk av SLR vil man få en omfattende oversikt over forskningsfeltet, noe som fører til oppdagelse av eventuelle kunnskapshull eller identifisering av områder som trenger ytterligere forskning. Dette vil også bidra til å informere fremtidig forskning om relevante problemstillinger eller kunnskapsgrunnlag innenfor dette temaet. Ved bruk av SLR vil det være mulig å evaluere eksisterende litteratur kritisk ved å se på kvaliteten på metoden, resultater og eventuelle begrensninger. Dermed kan styrkene og svakhetene til eksisterende forskning hjelpe med å danne et grunnlag og styrke egen studie.

I den systematiske litteraturstudien vil jeg først gjennomføre en grundig søkeprosess i relevante databaser for å identifisere den relevante litteraturen på fagområdet. Videre skal jeg gjennomgå og vurdere artiklene basert på inkluderings- og ekskluderingskriteriene. Deretter vil jeg gå gjennom en utvelgelsesprosess der jeg avgjør hvilke studier som skal inkluderes i studien. Til slutt vil jeg presentere de valgte artiklene i tabeller for å få en oversikt over eksisterende forskning.

3.1 Søkestrategi

For å identifisere relevante studier ble det utført et systematisk litteratursøk den 11. mars 2024 ved bruk av databasene PsychINFO og Web of Science. Søket ble grundig gjennomført for å inkludere et bredt spekter av potensielt relevante studier knyttet til temaet.

Dette inkluderte relevante nøkkelord og Boolean-operatorene «AND» og «OR» for å utvide søkeomfanget og sikre et bredt søk og at alle de relevante artiklene ble fanget opp. Det ble også brukt trunkering for og effektivt kunne søke på et ord med flere endinger.

Søkeprosessen startet med å identifisere og validere nøkkelord som var sentrale for å fange opp studier om barns preferanser for restaurativ rettferdighet i forhold til retributiv rettferdighet. Nøkkelordene ble nøye vurdert for å sikre at de inkluderte alle de relevante aspektene ved temaet. Dette inkluderte temaer som «restaurativ», «retributiv», «barn», «overtredelse», «rettferdighet» og «straff». Dermed ble termene oversatt til engelsk og det ble undersøkt synonymer for å finne en god søkekombinasjon som inkluderte de relevante artiklene. Videre ble det utført ulike kombinasjoner av termene, med og uten Boolean-operatorene, for å finne den mest relevante søkekombinasjonen. Den ble justert og forbedret gjennom flere forsøk for å sikre en omfattende dekning av litteraturen. Dermed ble den endelige søkestrengen som ble brukt i begge databasene slik: (((retributiv* OR punishment) AND restorative AND victim) OR transgress*) AND child* AND justice). Søket ble også begrenset til «Peer reviewed articles» i PsychINFO og «Articles» i Web of Science for å sikre at kun kvalitetsvurderte studier ble inkludert i analysen.

Det kan ikke utelukkes at noen relevante studier ikke ble fanget opp i søket, da det ble begrenset til to databaser grunnet det kun var en person som skulle utføre det systematiske litteratursøket. Imidlertid ble de tilgjengelige ressursene og metodene brukt for å sikre et så omfattende og nøyaktig søk som mulig innenfor de gitte begrensningene.

3.2 Inkluderings- og ekskluderingsliste

For å sikre at studiene som ble inkludert var av høy kvalitet for hensikten med denne systematiske litteraturstudien ble det satt spesifikke inklusjons- og eksklusjonskriteriene for studiene som vurderes med grunnlag i PICO-skjemaet. Kriteriene ble nøye fulgt under gjennomgangen av studiene for å sikre at de var relevante og svarte på forskningsspørsmålet.

Publiseringstypen ble begrenset for å sikre at studiene som ble inkludert var av høy vitenskapelig kvalitet og at studien hadde en internasjonal relevans. Videre ble målgruppen spesifisert til barn mellom 3 og 9 år for å fokusere på en bestemt aldersgruppe der utviklingen av preferanser for type straff er av særlig interesse. Publiseringsår ble ikke begrenset da det ble vurdert at relevante studier kunne være publisert over en lengre tidsperiode og det var et ønske om å vurdere alle de relevante studiene som inkluderte de sentrale variablene som alder, straffens grad og type overtredelse i sammenheng med barns preferanser for straff. Studiens hensikt ble spesifikt begrenset til å ekskludere studier som ikke inkluderer disse

variablene for og kun inkludere studiene som svarer på forskningsspørsmålet. Studiene som ikke møtte inkluderings- og ekskluderingskriteriene, ble ekskludert for å sikre de beste studiene i analysen.

Tabell 2

Inkluderings- og ekskluderingsliste

Kategori	Inkluderingskriterier	Ekskluderingskriterier
Publiseringstype	Studier som er empiriske, skrevet på engelsk eller med tilgjengelig oversettelse til engelsk, peer reviewed og publisert i tidsskrifter med nivå 1 eller 2.	Studier som ikke er empiriske, ikke skrevet på engelsk eller uten tilgjengelig oversettelse, ikke peer reviewed og ikke publisert i tidsskrift med nivå 1 eller 2.
Målgruppe	Barn mellom 3 og 9 år.	Barn under 3 eller over 9 år.
Publiseringsår	Ikke spesifisert	Ikke spesifisert
Studiens hensikt	Studier som undersøker utviklingen av preferanser for restaurativ rettferdighet kontra retributiv rettferdighet hos barn og som ser på hvordan alder/grad av straff/type overtredelse spiller inn på motivasjonen for preferansen.	Studier som ikke skiller mellom restaurativ og retributiv rettferdighet og som ikke utforsker en av faktorene som motivasjon til preferansen: alder/grad av straff/type overtredelse.

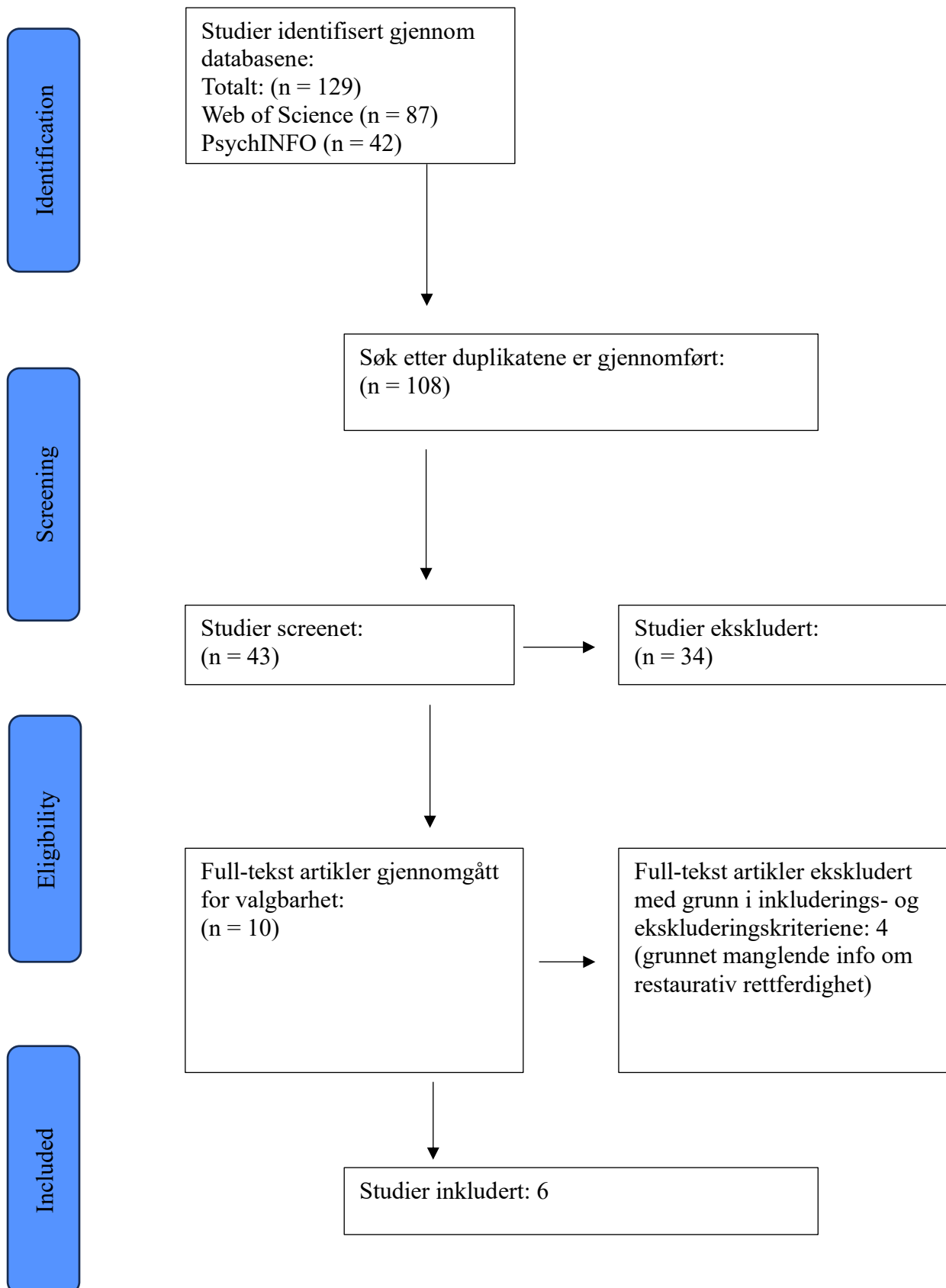
3.4 Utvelgelsesprosess

Valget av studier ble gjennomført i tråd med retningslinjene til PRISMA. Et PRISMA-flytdiagram (Figur 1) er presentert for å gi en visuell representasjon av utvelgelsesprosessen (Page et al., 2021). Gjennomgangen av studiene startet med søk i utvalgte databaser, i tråd med søkestrategien som ble beskrevet tidligere. Søket resulterte i 87 treff i Web of Science og 42 treff i PsychINFO. Disse treffene ble eksportert til Endnote, et referansehåndteringsverktøy, der duplikatene ble nøye gjennomgått og fjernet for å sikre at ingen studier ble ekskludert feilaktig eller inkludert mer enn én gang i gjennomgangen. Deretter ble titler og abstrakter gjennomgått for å ekskludere studier som tydelig ikke oppfylte de forhåndsdefinerte inkluderingskriteriene. Videre ble det gjennomført en

fulltekstgjennomgang av de gjenværende artiklene der det ble spesielt fokus på å inkludere studiene som oppfylte de spesifikke inkluderingskriteriene som er definert tidligere.

PRISMA-flytdiagrammet gir en detaljert visuell representasjon av utvelgelsesprosessen, inkludert antall studier identifisert, inkludert og ekskludert på hvert trinn, og grunner til eksklusjon av studier. Denne systematiske bruken av PRISMA-sjekklisten bidro til at trinnene i utvelgelsesprosessen ble nøye dokumentert. Dette vil øke påliteligheten til studien og tillate andre å vurdere om studien ble gjennomført på en metodemessig riktig måte, samt at andre kan gjennomføre den samme studien og få det samme resultatet.

Figur 1

PRISMA flytdiagram

3.5 Inkluderte artikler

I tabellene under, tabell 3-8, er det en oversikt over resultatene til artiklene som er inkludert i den systematiske litteraturstudien. De er relevante for undersøkelsen av utviklingen av barns preferanser for restaurativ rettferdighet kontra retributiv rettferdighet, samt den potensielle påvirkningen av alder, grad av straff og type overtredelse. Forfatter, år, land, tittel og hensikt gir informasjon om hvem som har gjennomført studien, når den ble utført, og hvor den ble gjennomført, samt en kort beskrivelse av dens fokus og formål. Dette er nyttig for å forstå hva studien handler om uten å måtte lese hele artikkelen. Deltakere er også sentralt å ha med da en del av forskningsspørsmålet peker seg inn på alder. Beskrivelse av metoden som er brukt er viktig for å forstå hvordan forskerne har samlet inn dataen og for å sammenligne og diskutere de inkluderte studiene. Studiens designkvalitet vil være med på å bedømme studiens troverdighet og relevans i forhold til andre forskningsresultater på området. Dette er vurdert ved å undersøke tidsskriftnivået og antall siteringer. Tidsskriftnivå er undersøkt ved Kanalregisteret og kan gi en pekepinn på kvaliteten på forskningsprosjektet da høyt rangerte tidsskrifter vanligvis er underlagt strenge redaksjonelle og vitenskapelige standarder (Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, 2022). Antall siteringer kan si noe om graden av innflytelse og relevans den har hatt innenfor forskningsfeltet.

Tabell 3

Artikkel 1

Forfatter/år/land	Liu et al. (2021), Kina
Database/Tidsskrift	Web of science, Frontiers in Psychology
Tittel	“To Punish or to Restore: How Children Evaluate Victims’ Responses to Immorality”
Hensikt	Å undersøke hvilken rettferdighetstype barn prefererer når de evaluerer andres umoral.
Deltakere	Eksperiment 1: 48 kinesiske barn i alderen 4 til 6 år fra en privat barnehage i Beijing ble testet. Fire ekstra deltakere ble testet, men ekskludert fra analysen grunnet de ikke fullførte eksperimentet. Eksperiment 2: 48 kinesiske barn fra en annen privat barnehage ble testet. En ekstra deltaker ble testet, men ekskludert fra studien grunnet ikke fullført eksperiment. Eksperiment 3: 48 kinesiske barn fra en annen privat barnehage ble testet. To ekstra deltakere ble testet, men ekskludert fra analysen grunnet ikke fullført eksperiment. Eksperiment 4: 40 kinesiske barn fra en annen privat barnehage ble testet. To ekstra deltakere ble testet, men ekskludert fra analysen grunnet de ikke fullførte eksperimentet.
Metode	Eksperimentell studie med fire eksperimenter
Resultat	Barn vurderte restaurerende reaksjoner mer positivt enn straffende reaksjoner.
Studiens designkvalitet; tidsskriftnivå og siteringer	Nivå: 1 Sitering: 3
Etikk	Studiene ble gjennomgått og godkjent av Tsinghua IRB (Institutional Review Board). Det ble gitt skriftlig informert samtykke til å delta i denne studien av deltakernes verge/nærmeste pårørende.

Tabell 4

Artikkel 2

Forfatter/år/land	McAuliffe & Dunham (2019), USA
Database/Tidsskrift	PsychINFO, Developmental Science
Tittel	“Children Favor Punishment over Restoration”
Hensikt	Å finne ut om barn er motivert til å straffe en overtredelse ved bruk av restaurativ eller retributiv rettferdighet.
Deltakere	Eksperiment 1: 38 barn i alderen 6 til 9 år ble testet. Syv barn ble ekskludert fra analysen grunnet to kunne ikke spise godteribelønning, én manglet samtykkeskjema, en avsluttet tidlig på grunn av uro, en nektet å følge instruksjoner, og to økter manglet videoopptak. Eksperiment 2: 40 barn i alderen 6 til 9 år ble testet. Fem barn ble ekskludert fra analysen grunnet to ikke kunne spise godteribelønning, en ble rapportert av foreldrene å ikke være typisk utviklet, en avsluttet økten tidlig på grunn av uro og en fordi den manglet videoopptak.
Metode	Eksperimentell studie med to eksperimenter.
Resultat	Dersom barn ser noen som utfører en egoistisk handling, prefererer de retributiv rettferdighet fremfor restaurativ rettferdighet. Eldre barn straffer urettferdighet mer enn yngre barn, og de er opptatt av at alle skal bli behandlet likt.
Studiens designkvalitet; tidsskriftnivå og siteringer	Nivå: 2 Sitering: 7
Etikk	Der ble hentet inn skriftlig samtykke fra deltakernes foreldre og muntlig samtykke fra barna. Denne studien ble godkjent av Yale Institutional Review Board.

Tabell 5

Artikkel 3

Forfatter/år/land	Riedl et al. (2015), Tyskland
Database/Tidsskrift	Web of science, Current Biology
Tittel	“Restorative Justice in Children”
Hensikt	Hvordan barn straffer, og hvilken preferanse de har for rettferdighet.
Deltakere	Eksperiment 1: 193 barn fra en middels stor by i sørvest-Kina ble testet. 93 barn var i alderen 5 til 6 år fra en lokal offentlig barnehage og 100 barn var fra andre klasse ved en lokal offentlig barneskole. Barna ble referert til som 5- og 8-åringer. Eksperiment 2: 54 barn på 3 år ble inkludert i studien. Ingen av barna hadde deltatt i eksperiment 1. Seks barn ble ekskludert fra analysen grunnet en eksperimentatorfeil, to var redd for dukkene, en manglet oppfyllelse av kriterier under kjennskap og to hadde en følelse av ubehag ved testen.
Metode	Eksperimentell studie med to eksperimenter
Resultat	Barna engasjerte seg like mye i å gripe inn som tredjepart som når de selv var berørt av situasjonen. Barna viste en tendens til å foretrekke og gjenopprette gjenstander fremfor å fjerne dem.
Studiens designkvalitet; tidsskriftnivå og siteringer	Nivå: 2 Sitering: 73
Etikk	Forskningen ble utført i samsvar med de humane etiske retningslinjene i Tyskland og ble godkjent av avdelingens etikkutvalg for mennesker.

Tabell 6

Artikkel 4

Forfatter/år/land	Yang et al. (2021), Kina
Database/Tidsskrift	Web of science, Social Development
Tittel	“Children’s Restorative Justice in an Intergroup Context”
Hensikt	Å undersøke hvordan kinesiske førskolebarn velger mellom restaurasjon og straff når de konfronteres med normbrudd i en gruppesammenheng, og hvordan slike preferanser endrer seg med alder og påvirkes av gruppetilhørighet.
Deltakere	Eksperiment 1: 94 førskolebarn i alderen 3 til 6 år fra Beijing i Kina ble rekruttert til studien. Totalt deltok 86 barn der 43 var 3-4 år gamle og 43 var 5-6 år gamle. Åtte ekstra barn ble testet, men ekskludert i analysen grunnet 4 eksperimentatorfeil, 3 nektet å fullføre og en besto ikke forskningsspørsmålene. Eksperiment 2: 81 førskolebarn i alderen 5 til 6 år fra Beijing i Kina ble rekruttert til studien. Det endelige utvalget inkluderte 72 barn. 9 ekstra barn ble testet, men ekskludert grunnet 3 eksperimentatorfeil, 3 fullførte ikke eksperimentet og 3 besto ikke forskningsspørsmålene.
Metode	Eksperimentell studie med to eksperimenter
Resultat	Barn foretrakk restaurasjon fremfor straff, både når de selv var andreparts ofre og når de var tredjeparts tilskuere av transgresjoner. Preferansen for restaurativ rettferdighet var sterkere hos eldre barn når de selv var ofre.
Studiens designkvalitet; tidsskriftnivå og siteringer	Nivå: 1 Sitering: 11
Etikk	Etikkomiteen ved Tsinghua University godkjente studien, og behandlingen av deltakere var i samsvar med de etiske normene til American Psychological Association; deltakernes rettigheter ble beskyttet, og gjeldende retningslinjer for menneskelig forskningsdeltakelse ble fulgt.

Tabell 7

Artikkel 5

Forfatter/år/land	Zhou & Wong (2021), Kina
Database/Tidsskrift	Web of science, Frontiers in Psychology
Tittel	“Young Children’s Understanding of Restorative Justice”
Hensikt	Å undersøke hvordan unge barn forstår restaurativ rettferdighet i moralske overtredelser.
Deltakere	193 barn i alderen 5 og 8 år fra en middels stor by i sørvest-Kina ble testet. 93 barn i alderen 5 til 6 år ble hentet fra en lokal offentlig barnehage og 100 barn i andre klasse ved en lokal offentlig barneskole. Barna ble referert til som 5- og 8-åringer.
Metode	Eksperimentell studie med ett eksperiment.
Resultat	De fleste barn foretrakk å bruke restaurerende behandlinger fremfor retributive behandlinger for en overtredende person.
Studiens designkvalitet; tidsskriftnivå og siteringer	Nivå: 1 Sitering: 1
Etikk	Studiene ble gjennomgått og godkjent av Surveys- og Behavioral Research Ethics Committee ved Chinese University of Hong Kong. Det ble gitt skriftlig informert samtykke til å delta i denne studien av deltakernes verge/nærmeste pårørende.

Tabell 8

Artikkel 6

Forfatter/år/land	Zhou & Wong (2022), Kina
Database/Tidsskrift	Web of science, Cognitive Development
Tittel	“Three- and Five-Year-Olds’ Restorative Intervention in Moral Transgressions”
Hensikt	Å undersøke kinesiske barns oppfatning av restaurativ rettferdighet i moralske overtredelser.
Deltakere	100 barn i alderen 3 og 5 år fra to offentlige barnehager i Leshan, en mellomstor by i Kina, ble rekruttert. Tre 3 år gamle barn trakk seg fra eksperimentet etter oppvarmingen, så det var totalt 49 3-åringer og 48 5-åringer som ble inkludert i studien.
Metode	Eksperimentell studie med ett eksperiment.
Resultat	Tre- og femåringer var tilbøyelige til å engasjere seg i restaurative handlinger.
Studiens designkvalitet; tidsskriftnivå og siteringer	Nivå: 1 Sitering: 0
Etikk	Det ble hentet skriftlig samtykke fra foreldrene til alle barn som deltok før studien startet. Barna som deltok, ga muntlig samtykke og fikk informasjon om at de kunne trekke seg fra eksperimentet når som helst dersom de ønsket det. det ble ikke innhentet samtykke fra foreldrene til offentlig tilgang til videoopptakene av eksperimentet. Alle aspekter ved studien ble gjennomgått og godkjent av Survey and Behavioral Research Ethics Committee ved Chinese University of Hong Kong.

4.0 Resultat

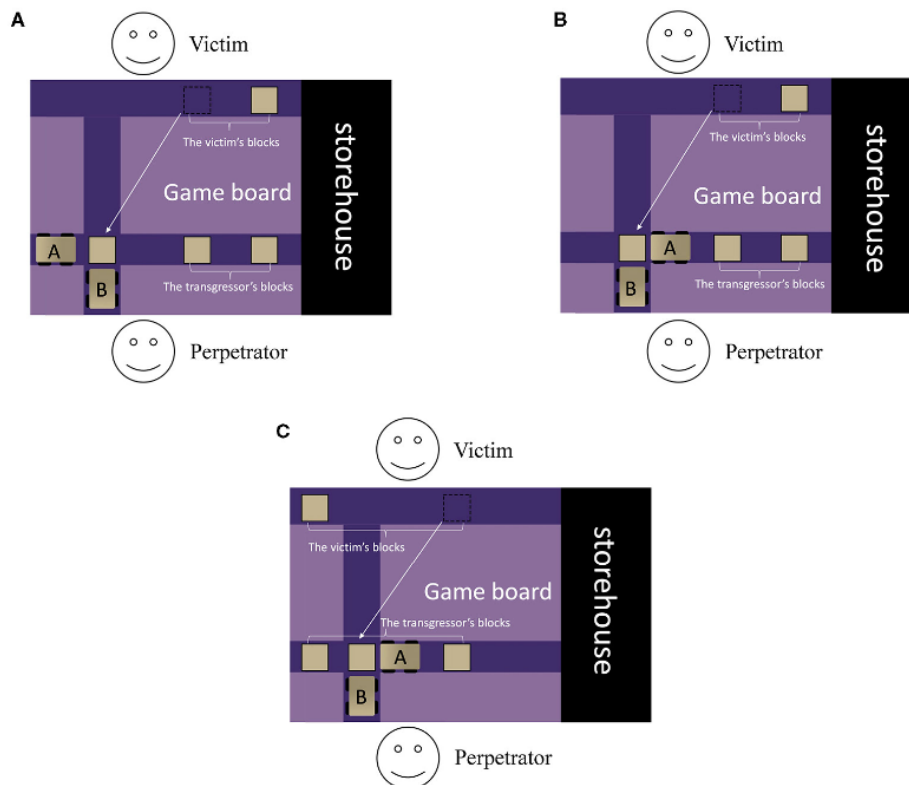
Resultatene fra de inkluderte studiene viser hvordan barn mellom 3 og 9 år utvikler preferanser for restaurativ og retributiv rettferdighet. Flere studier viser at barn foretrekker restaurativ rettferdighet fremfor retributiv rettferdighet (Liu et al., 2021; Riedl et al., 2015; Yang et al., 2021; Zhou & Wong, 2021; Zhou & Wong, 2022), men andre studier viser det motsatte (McAuliffe & Dunham, 2021). Gjennom en rekke studier har forskere undersøkt barns psykologiske og moralske resonnering for å se på hvilke faktorer som påvirker hvilken preferanse de har for ulike former av rettferdighet. Studiene har ulike måter å eksemplifisere retribusjon og restaurasjon på. Noen av studiene mener alder har en påvirkning, enten det er den yngre eller den eldre gruppen som helst foretrekker restaurasjon eller retribusjon, mens andre mener alder ikke har en påvirkning. Grad av straff og type overtredelse blir også diskutert i noen av studiene.

4.1 «To punish or to restore»

Gjennom 4 eksperimenter fant Liu et al. (2021) at barn prefererte mildere straff fremfor strengere straff, men de viste også at selv om de vurderte streng straff som galt, kunne de likevel godta straffen for gjerningspersonen. De undersøkte hvordan barn evaluerer ofrenes forskjellige reaksjoner på urettferdighet og om de foretrekker retributiv eller restaurativ rettferdighet. I Eksperiment 1 ble 48 kinesiske barn mellom 4 og 6 år introdusert for et spill der to figurer stjal hverandres blokker, og offeret skulle enten restaurere eller straffe gjerningspersonen (Figur 2). Etter at barna så videoene viste de en tendens til at de vurderte restaurasjon mer positivt enn straff. En mulig forklaring for dette utfallet var at straffen var for streng. Derfor, i Eksperiment 2, ble straffen redusert til å fjerne to i stedet for tre av gjerningspersonens blokker. Dette resulterte også i at barna vurderte restaurasjon mer positivt enn straff, men preferansen for restaurasjon var svakere enn i Eksperiment 1. En mulig forklaring kan være at barna ikke lenger så negativt på gjerningspersonen etter at straffen ble mindre. I Eksperiment 3 ønsker de å finne en alternativ forklaring på funnene og de reduserte graden av straff ytterligere til at kun én blokk ble fjernet. Dette resulterte i at barna ikke lenger vurderte restaurasjon og mild straff forskjellig. I Eksperiment 4 ønsket de å undersøke hvilken grad av straff barn prefererte, uten å inkludere restaurasjon som et alternativ.

Figur 2

Design av eksperiment 1, 2 og 3

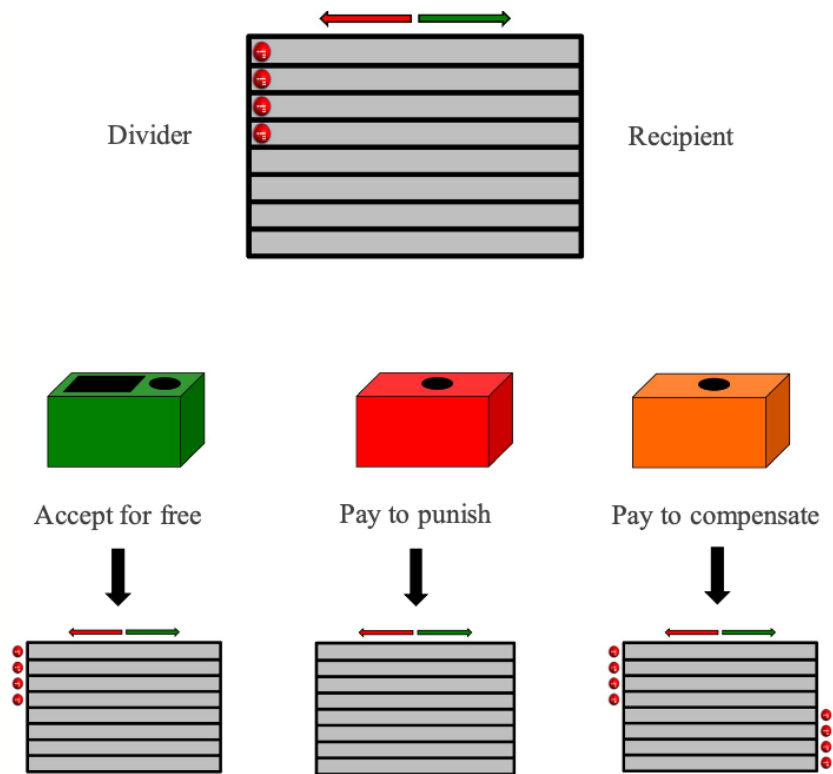
Note. Viser spillbrettet til tre eksperimenter der A er eksperiment 1, B er eksperiment 2 og C er eksperiment 3. Offeret eier blokkene øverst og lovbrysterer eier blokkene nederst. To biler kan bevege seg på banene, bil A mot høyre og bil B oppover. Pilene viser hvordan lovbrysterer flytter offerets blokker. Forskjellen på eksperimentene er hvor mange blokker bil A kan flytte til lageret. I A kan bil A flytte tre blokker, i B kan bil A flytte 2 blokker og i C kan bil A flytte 1 blokk. (Liu et al., 2021).

4.2 «Children Favor Punishment over Restoration»

På den andre siden utførte McAuliffe and Dunham (2021) to studier som resulterte i at barn foretrakk retributiv rettferdighet over restaurativ rettferdighet. De undersøkte hvorfor mennesker straffer urettferdig atferd og om straffen er motivert av ønsket om å straffe gjerningspersonen (retribusjon) eller å kompensere offeret for urettferdigheten (restaurasjon). I Studie 1 ble det undersøkt hvorfor barn griper inn dersom noen oppfører seg egoistisk. Dette undersøkte de ved at 38 barn i alderen 6-9 år deltok i et spill der de skulle gi en reaksjon på en person som delte godteri urettferdig (Figur 3). Det resulterte i at barna oftest valgte å straffe gjerningspersonen i stedet for å hjelpe offeret. Alderen til barna hadde ingen betydning. I Studie 2 deltok 40 barn i alderen 6-9 år i et lignende eksperiment som Studie 1, men her ble godteriet delt sjenerøst. Dette førte til at barna ikke straffet den generøse personen på samme måte som den egoistiske personen. Her straffet eldre barn oftere generøse delinger sammenlignet med like delinger, men yngre barn viste ikke dette.

Figur 3

Design av eksperiment 1 og 2

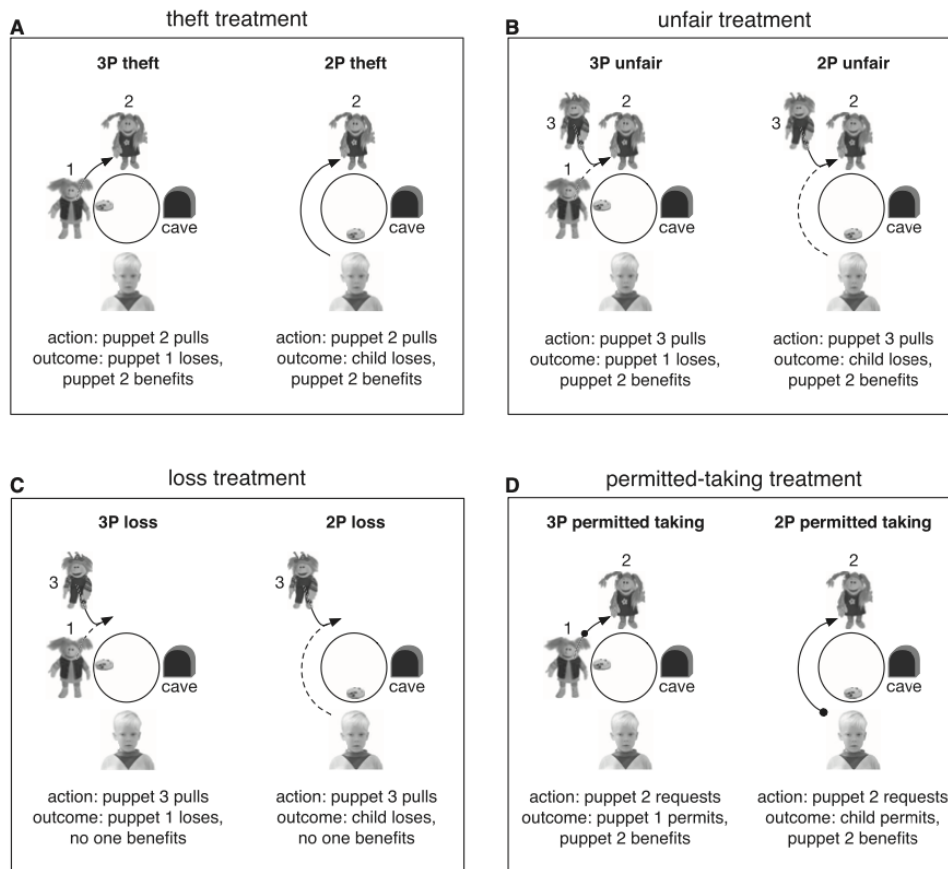

Note. Deltakerne i spillet skulle fordele godterier mellom to fraværende personer, en som delte og en som mottok. Barna kunne enten godta (grønn boks), straffe (rød boks) eller kompensere (oransje boks) for måten godteriene ble delt på. Å godta betydde å la ting være som de var, mens å straffe eller kompensere involverte å flytte et godteri til en annen boks. Etter å ha straffet noen forsvant alle godteriene, men etter å ha kompensert sørget eksperimentøren for at begge fikk godteri. (McAuliffe & Dunham, 2021).

4.3 «Restorative Justice in Children»

Riedl et al. (2015) utførte to eksperimenter som konkluderte med at barn foretrekker restaurativ rettferdighet over retributiv rettferdighet. De skulle undersøke hvordan 3- og 5-år gamle barn reagerer på normbrudd og urettferdighet. I det første eksperimentet ble det utført fire forskjellige former for overtredelse; tyveri, urettferdighet, tap og tillatelse til å ta (Figur 4). Barna kunne både være offer for overtredelsen (andrepert) eller være tilskuer (tredjepert). Det resulterte i at barna reagerte like sterkt når de så noe som ikke var greit ble gjort mot en annen dukke som når det skjedde mot dem selv. Både 3- og 5-åringene var villige til å gripe inn når de så en annen bli berørt av overtredelse, men når barna selv ble berørt viste 5-åringene mer tilbøyelighet til å gripe inn ved å flytte kjeksene bort fra tyven sammenlignet med 3-åringene. Resultatene viste også at barna oftere grep inn ved mer alvorlig overtredelse, som tyveri. I det andre eksperimentet fikk barna muligheten til gjenoppretting ved å returnere kjeksene, noe de fleste barna gjorde.

Figur 4

Design av eksperiment 1 og 2

Note. Innenfor hver av gruppene over, tyveri, urettferdig, tap eller tillatelse til å ta, ble det enten bruk andrepert eller tredjepart. Figuren viser hvordan objektene var plassert på bordet i starten (enten foran barnet eller dukken), og pilene viser hvordan bordet ble flyttet av enten dukke 2 i heltrukket linje eller dukke 3 i stiplede linje. Prikken i starten av linjen i bilde D viser at barnet tillot at objektene ble flyttet. (Riedl et al., 2015).

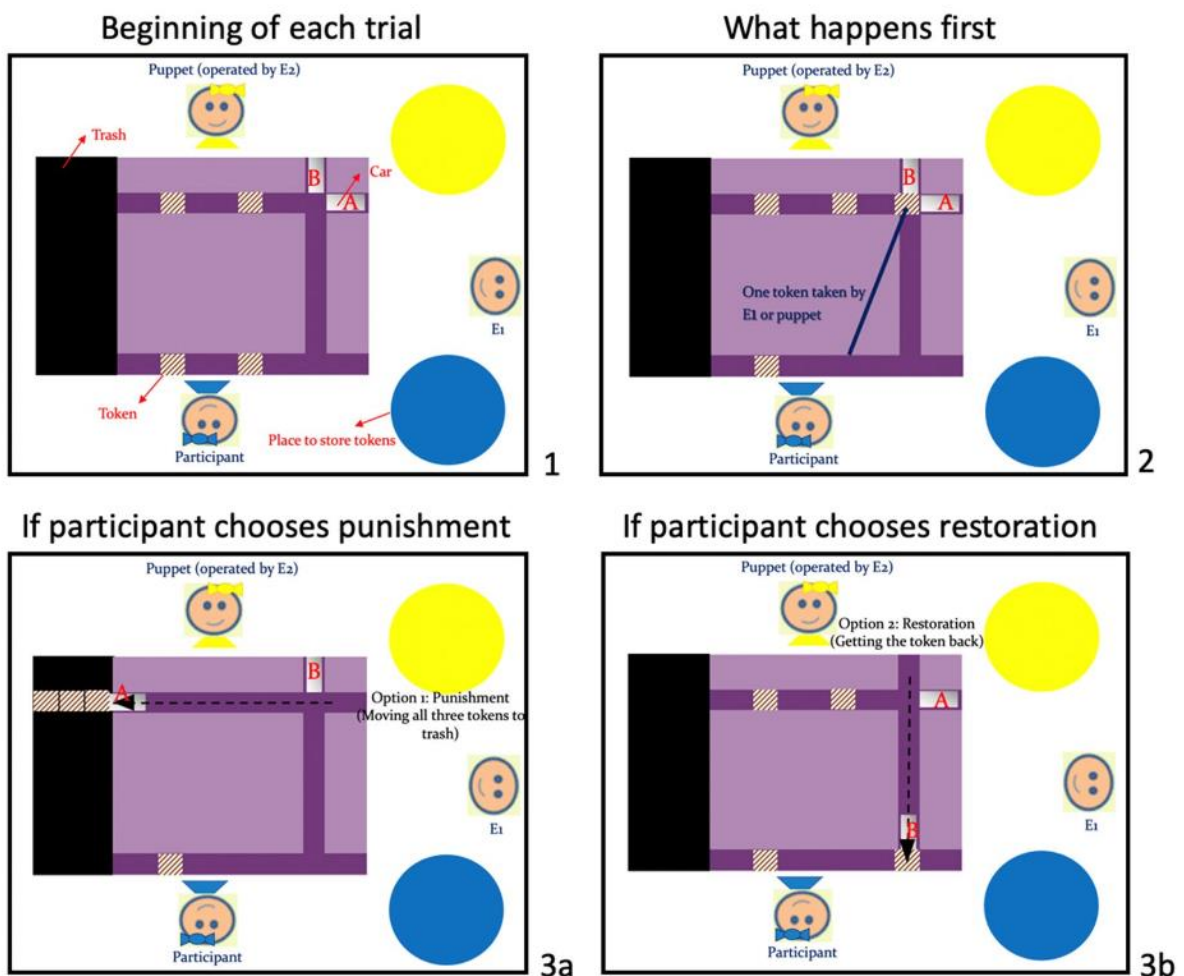
4.4. «Children's Restorative Justice in an Intergroup Context»

Yang et al. (2021) fant at barna prefererer restaurasjon over retribusjon og at det er en aldersforskjell. De undersøkte hvordan barn mellom 3 og 6 år valgte mellom restaurativ og retributiv rettferdighet når de opplevde normbrudd i en gruppesammenheng og bestod av to eksperimenter. I Eksperiment 1 ble barna delt inn i to grupper, 3-4 år og 5-6 år, og de skulle delta i 3 en-til-en-spill med tre ulike dukker, en fra in-group, en fra out-group og en ikke-tilknyttet (Figur 5). Dukkene skulle enten stjele et symbol eller forskeren skulle flytte et symbol fra barnet til dukken. Barna kunne enten gjenopprette ved å ta symbolet tilbake (restaurasjon) eller straffe dukken slik at den mistet alle symbolene sine (retribusjon). Resultatene viste at barna i den eldre aldersgruppen foretrakk restaurasjon i større grad enn barna i den yngre aldersgruppen. Det viste også at barna straffet de i in-group mindre.

Eksperiment 2 bygger videre på Eksperiment 1, men det tar for seg hva barn mellom 5 og 6 år foretrekker dersom de er tredjeperson og ser situasjonen utenfra. De måtte velge mellom å hjelpe en venn som var blitt utestengt (restaurasjon) eller straffe den som gjorde uretten (retribusjon). Resultatene viste at barna også som tredjepart foretrakk restaurasjon når de så uretten bli utført.

Figur 5

Design av eksperiment 1 og 2

Note. I dette eksempelet var deltakeren i den blå gruppen og spilte med en annen gruppe. Hver runde begynte med at begge sider fikk 2 brikker av E1 (forsker). Deretter fjernet enten E1 eller en dukke en brikke fra deltakeren, slik at deltakeren hadde 1 brikke og dukken hadde 3. Hvis barnet flyttet Bil A på høyresiden (alternativ 1: straff), ble alle 3 brikkene fjernet og deltakeren sluttet med 1 brikke og dukken hadde 0. Hvis barnet flyttet Bil B på motsatt side (alternativ 2: gjenoppretting), fikk deltakeren tilbake den tapte brikken og både deltakeren og dukken sluttet med 2 brikker hver. (Yang et al., 2021).

4.5 «Young Children's Understanding of Restorative Justice»

Zhou and Wong (2021) fant at de fleste barn prefererer restaurativ rettfærdighet over retributiv rettfærdighet, og at denne preferansen øker med alderen. I studien ble retribusjon

demonstrert ved å vurdere barns preferanse for straffende tiltak som fengsling eller kritikk og restaurasjon ble demonstrert som faktisk gjenoppretting og unnskyldning. Studien ønsket å undersøke om barn foretrekker restaurativ fremfor retributive rettferdighet, samt identifisere eventuelle aldersforskjeller. For å undersøke dette ble barn i alderen 5 og 8 år presentert for interaktive historier om moralske overtredelser der barna fikk muligheten til å velge restaurative eller retributive tiltak. Det ble utviklet to forskjellige historier der den ene involverte skade eller ødeleggelse av eiendeler til en annen og den andre involverte fysisk skade. Barna fikk tilfeldig tildelt en av historiene og etter at historiene ble presentert for barna kunne de velge mellom fire alternativer for å løse konflikten. Det var to alternativer innen restaurativ rettferdighet, unnskyldning og faktisk gjenoppretting, og to alternativer inne retributiv rettferdighet, straff eller utestengelse.

4.6 «Three- and Five-Year-Olds' Restorative Intervention in Moral Transgressions»

Zhou and Wong (2022) gjenskapte en tidligere studie fra Tyskland (Riedl et al., 2015), som er beskrevet over, og undersøker unge barns preferanser for rettferdighet i moralske situasjoner. Det ble utført lignende eksperimenter med kinesiske barn for å undersøke likheter og forskjeller. Retribusjon ble illustrert ved at forskerne undersøkte hvordan barna godkjente straff for overtredelser, med spesielt fokus på tredjepartsstraff for urettferdig oppførsel og egoisme. For å demonstrere restaurasjon undersøkte de hvordan barn forsto gjenoppretting av straff med hovedvekt på å fikse en skade som er forårsaket av feilhandling. Barna ble tilfeldig tildelt tyveri, urettferdighet, tap og tillatt taking, der hvert barn skulle gjennomføre seks forsøk i en økt. Forskerne gjennomførte eksperimenter på både 3- og 5-åringer og resultatene viste at 3-åringer oftere grep inn i situasjoner med moralske overtredelser enn 5-åringer. Aldersforskjellene var spesielt tydelige i tyveri- og urettferdighetsbehandlingene der flere 3-åringer brøt inn for å returnere objektet, mens 5-åringer brøt mindre inn i situasjonene.

4.7 Alder

Flere av artiklene viser at alder, grad av straff og type overtredelse kan påvirke barns preferanser for rettferdighet (Liu et al., 2021; McAuliffe & Dunham, 2021; Riedl et al., 2015; Yang et al., 2021; Zhou & Wong, 2021, 2022). Ifølge Yang et al. (2021) viste barn i aldersgruppen 5-6 år en betydelig større preferanse for restaurasjon sammenlignet med aldersgruppen 3-4 år. De eldre barna viste også at de heller straffet dukkene fra det andre laget eller de som ikke tilhørte noe lag sammenlignet med dukkene på sitt eget lag. Zhou and Wong

(2021) fant også at eldre barn har en økt preferanse for restaurativ rettferdighet og gjenoppretting og at denne preferansen utvikler seg med alderen. Eldre barn ser ut til å vise en mer differensiert tilnærming til straff og gjenoppretting og graden av straff ser ikke ut til å være like tydelig for yngre barn, men blir mer utviklet med alderen (Riedl et al., 2015). På den andre siden fant Zhou and Wong (2022) at 3-åringer oftere griper inn enn 5-åringer for å hjelpe offeret med gjenoppretting. Studien viste at 3-åringer ofte var fokusert på å rette opp urettferdighet umiddelbart, mens 5-åringer viste en større forståelse for sosiale normer og dermed brukte en mer formidlende atferd når de skulle kontrollere situasjonen. McAuliffe and Dunham (2021) mener at alder ikke er en sterk prediktor, men at de eldre barna kan vise en svak tendens til å være mer åpne for gjenoppretting enn yngre barn.

4.8 Type overtredelse

Studien til Zhou and Wong (2021) og Liu et al. (2021) viser at preferansen til barn kan variere etter type overtredelse. De fant at barn hadde en tendens til å velge restaurative handlinger dersom overtredelsene var mindre alvorlige der fokuset var å gjenopprette tap eller skade. Liu et al. (2021) konstaterte at barn så mer positivt på ofrene som ga mildere straff enn ofrene som ga streng straff i eksperiment 4. Studien til Riedl et al. (2015) fant også at barn reagerte forskjellig på ulike overtredelser. De fant blant annet at barn oftere grep inn i mer alvorlige overtredelser som tyveri sammenlignet med mindre alvorlige overtredelser som urettferdighet. McAuliffe and Dunham (2021) fant at barn prefererer retributiv rettferdighet dersom de står overfor egoistisk atferd noe som betyr at barn foretrakk straff mot gjerningspersonene i stedet for gjenoppretting.

4.9 Grad av straff

Liu et al. (2021) indikerer at graden av straff spiller en viktig rolle i barns preferanser for restaurativ eller retributiv rettferdighet. De observerte at barn generelt foretrakk restaurativ rettferdighet over retributiv rettferdighet når straffen var oppfattet som relativt hard, men denne preferansen svekket seg når straffen ble redusert. I eksperiment 1 var graden av straff strengest og barna prefererte restaurasjon, men barna synes det var mindre positivt med restaurasjon i eksperiment 2 der straffen var moderat. I eksperiment 3 var straffen mild og det var ingen betydelige forskjeller mellom barnas preferanser for restaurativ eller retributiv rettferdighet. I eksperiment 4, der ulike grader av straff ble sammenlignet, viste barna at de prefererte midlere straff fremfor strengere straff.

5.0 Diskusjon

Hovedmålet med denne oppgaven var å undersøke hvordan preferansene for restaurativ og retributiv rettferdighet utvikler seg hos barn i aldersgruppen 3 til 9 år. Forståelsen av rettferdighetsbegrepet er komplekst da det innebærer en rekke sosiale og moralske faktorer som kan endre seg over tid (Brooks, 2012, pp. 15-34). Derfor er det viktig å se på om faktorene alder, grad av straff og type overtredelse kan påvirke barns preferanse for rettferdighet og undersøke hvordan dette utvikler seg fra tidlig barndom til tidlig skolealder. Denne aldersgruppen er under stor utvikling når det kommer til det kognitive og sosiale, og deres forståelse av rettferdighet kan være påvirket av deres kognitive utvikling, erfaringer og sosial kontekst. Resultatene fra de inkluderte studiene gir innsikt i kompleksiteten for barns preferanser for restaurativ og retributiv rettferdighet ved å vise at denne preferansen kan variere grunnet ulike faktorer.

5.1 Kunnskapshull

Vi vet mye om restaurativ og retributiv rettferdighet som straffetyper og rettferdighetsbegrep, og tidligere forskning har undersøkt hvilken type straff barn prefererer, men det har vært mindre forskning på hva denne motivasjonen er preget av. Derfor er det et behov for å få en dypere forståelse for hvordan denne motivasjonen blir utviklet og denne oppgaven prøver derfor å undersøke hvordan alder, grad av straff og type overtredelse kan påvirke motivasjonen for preferanse av straff. Jeg fant at alder spiller en rolle i barnas preferanse for rettferdighet og at eldre barn, spesielt de mellom 5 og 9 år, viser en større preferanse for restaurativ rettferdighet sammenlignet med yngre barn. Dette antyder at barn endrer hvordan de vurderer og responderer på rettferdighetssituasjoner over tid og i utviklingen. Videre finner jeg at barn generelt foretrekker restaurativ rettferdighet når straffen oppfattes som streng, mens de kan vise en større toleranse for retributiv rettferdighet når straffen reduseres til et mer moderat nivå. Dette indikerer at barns preferanser for rettferdighet kan endre seg avhengig av kontekstuelle faktorer. Barn har også en tendens til å velge restaurativ rettferdighet dersom type overtredelse er mindre alvorlig, som små tyveri eller urettferdige handlinger, men dersom overtredelsen er mer alvorlig, som fysisk skade eller grovt tyveri, kan de vise en større aksept for retributiv rettferdighet.

5.2 Resultat mot teori

I tråd med sosial domene-teori viser forskningen at barns preferanse for rettferdighet ikke bare er basert på kognitive ferdigheter, men også på deres sosiale kontekst og erfaringer. Denne teorien inkluderer tre sosiale domener og vi kan vurdere hvordan barns preferanse for rettferdighet utvikler seg innenfor disse domenenene (Siegler et al., 2020, pp. 496-499). Restaurativ rettferdighet kan utvikles i det moralske domenet da fokuset er på å gjenopprette skade og fremme gjensidig samarbeid. Barn som prefererer denne typen rettferdighet kan se på konflikter som en mulighet til å samarbeide med andre heller enn å straffe eller hevne seg. Preferansen for retributiv rettferdighet kan utvikles i det konvensjonelle domenet der fokuset er å håndheve regler og straffe overtredelser. Deres syn på rettferdighet er mer regelstyrt og de kan ha mindre toleranse for avvik fra etablerte normer eller regler. Ved å se på dette kan en få en dypere forståelse av de sosiale og kognitive prosessene som ligger til grunn for barns preferanser og hvordan disse prosessene og domenenene kan påvirke beslutningen i ulike handlinger. Det vil også gi oss en forståelse for behovet av å undersøke de underliggende faktorene som påvirker deres preferanser, som alder, grad av straff og type overtredelse.

Resultatene fra de inkluderte studiene viser en overvekt av restaurativ rettferdighet blant barn, men det er også motstridende resultater som viser at noen barn foretrekker retributiv rettferdighet. Dette viser kompleksiteten av barns preferanser for rettferdighet, og flertallet av barna som prefererer restaurativ rettferdighet vektlegger gjenopprettelse av skade og fremmer samarbeid. Piaget (1968, pp. 297-302) mener at barn fokuserer på konsekvensene av en handling og ser på regler som uforanderlige. Dette kan gjenspeile seg i resultatene fra denne systematiske litteraturstudien. Han fant altså at ulovlige handlinger ikke skulle straffes med hevn, men at de som har gjort deg urett skal straffes (Piaget, 1968, pp. 299-300). I følge Kohlberg (2008, pp. 15-18) utvikler barn en forståelse av moral gjennom tre stadier, og på det første stadiet er moral basert på egennytte og en frykt for straff. Dette kan også være en forklaring på hvorfor barn stort sett prefererer restaurativ rettferdighet. Det kan også forklares av de to neste stadiene der barn får en forståelse for sosiale normer og internaliserer ideen om at rettferdighet handler om gjenopprettelse og rettferdighet for alle involverte parter.

Flere studier viser at alder spiller en rolle i barns preferanse for rettferdighet, og det ser ut til å være en utviklingsmessig retning mot økt preferanse for restaurativ rettferdighet med økende alder (Yang et al., 2021; Zhou & Wong, 2021, 2022). Dette funnmønsteret kan forklares med Piagets teori om kognitiv utvikling, fordi ifølge han går barn gjennom ulike stadier i utviklingen der de gradvis blir i stand til å tenke mer abstrakt og reflektere over mer komplekse dilemmaer (Piaget, 1968, p. 299). I de tidligere stadiene, som preoperasjonell og

tidlig konkret operasjonell fase, kan barn ha et mer egosentrisk perspektiv på rettferdighet og dermed fokusere mer på de ytre handlingene og synlige konsekvensene, noe som kan knyttes til en preferanse for retributiv rettferdighet. Når barn utvikler seg inn i den formelle operasjonelle fasen, får de en bedre forståelse av abstrakte konsepter som rettferdighet og empati, noe som kan resultere i en preferanse for restaurativ rettferdighet.

Videre viser studiene at graden av straff og type overtredelse også kan påvirke preferanser for rettferdighet. Dette fenomenet kan forklares av sosial domene-teorien som antyder at barns preferanser for rettferdighet kan variere avhengig av den sosiale konteksten og hvilket domene handlingen tilhører (Turiel, 2002). I det moralske domenet ligger fokuset på normer og verdier knyttet til rettferdighet og her kan barn være mer tilbøyelige for å foretrekke restaurative tiltak som en metode for å gjenopprette og fremme samarbeid. Dette kan skyldes at barn i det moralske domenet verdsetter empati, rettferdighet og gjensidig respekt, samt at de ser på konflikter som en mulighet til å gjenopprette relasjoner gjennom dialog, heller enn å straffe (Siegler et al., 2020, pp. 496-499). På den andre siden, i det konvensjonelle domenet, der regler og sosiale normer er i fokus, kan barn foretrekke retributive tiltak som en metode for å håndheve regler og opprettholde sosial orden. Dette kan skyldes at barn i det konvensjonelle domenet ser på straff som en enkel måte å opprettholde rettferdighet på, samt at deres syn på rettferdighet er mer regelstyrt og mindre opptatt av relasjoner og samarbeid.

5.3 Videre forskning

Samlet sett kan denne studien bidra til å belyse den komplekse dynamikken som påvirker barns preferanse for rettferdighet, og det peker på behovet for videre forskning for å undersøke faktorene mer grundig. Forståelsen av hvordan alder, grad av straff og type overtredelse påvirker barns preferanser for rettferdighet er viktig for videre forskning på hvordan disse faktorene kan samhandle og påvirke hverandre. Det er også viktig for å undersøke hvordan det kan forme barns holdninger og atferd i forhold til rettferdighet og konfliktløsning. Dette vil kunne gi et mer nyansert og helhetlig bilde av barns utvikling av rettferdighetsbegrep. Videre forskning bør derfor rette seg mot å undersøke hvordan disse faktorene samhandler og påvirker hverandre. Dette kan innebære å se på om barns preferanser for restaurativ eller retributiv rettferdighet endres med alderen, og om dette mønsteret er konsekvent over ulike typer overtredelser og straffenivåer. Det kan undersøkes ved longitudinelle studier som følger barn fra barndommen til ungdomsårene for å se hvordan deres preferanse for rettferdighet endres i løpet av denne perioden. Ved å undersøke dette kan

forskere identifisere kritiske perioder for læring og vekst, samt eventuelle risikofaktorer som kan påvirke barns utvikling av rettferdighetsbegrepet. Det bør også undersøkes hvordan kulturelle faktorer kan påvirke disse sammenhengene, og om barn fra ulike kulturelle bakgrunner viser forskjellige mønstre i sine preferanser for rettferdighet. Kulturer kan ha forskjellige verdier, normer og sosiale strukturerer, noe som kan være med på å forme barns preferanser for rettferdighet grunnet noen kulturer legger mer vekt på individet, mens andre kulturer legger mer vekt på samarbeid og fellesskap.

5.4 Metodediskusjon

Den valgte metoden for denne studien var en systematisk litteraturgjennomgang (SLR) som ble gjennomført i samsvar med retningslinjene for PRISMA 2020 (Page et al., 2021). Formålet med å bruke SLR var å sikre en strukturert og grundig gjennomgang av allerede eksisterende forskning på barns preferanser for restaurativ og retributiv rettferdighet. Søket ga en omfattende oversikt over litteraturen og identifisering av kunnskapshull. Kvaliteten på den eksisterende litteraturen ble kritisk vurdert for å styrke studiens kvalitet. Videre ble søkestrategien utformet for å identifisere relevante studier ved å inkludere et bredt spekter av nøkkelord, samt å ikke sette en grense på hvor gamle artiklene som ble inkludert kunne være. I tillegg ble inkluderings- og ekskluderingskriteriene nøye vurdert for å sikre at kun studier som svarte på forskningsspørsmålet ble inkludert, noe som bidro til å opprettholde studiens relevans og fokus. Gjennomgangen og utvelgelsesprosessen av studier ble utført i samsvar med PRISMA-retningslinjene, og et PRISMA-flytdiagram ble presentert for å gi en visuell representasjon av denne prosessen for å sikre at trinnene ble nøye dokumentert og gjennomført på en systematisk måte (Page et al., 2021).

Det er viktig å rette oppmerksomheten mot validiteten og begrensningene i denne studien for å sikre at konklusjonene er pålitelige og relevante. Validiteten av studien kan vurdere hvor godt resultatene reflekterer virkeligheten og om de kan generaliseres til befolkningen (Pati & Lorusso, 2018). Derfor er en av styrkene med denne studien at det er brukt systematisk litteraturgjennomgang (SLR), noe som gir en strukturert gjennomgang så den allerede eksisterende forskningen blir samlet og vurdert. Det vil bidra til å sikre at kildene dekker forskningsfeltet og at det ikke blir begrenset til en enkelt studie. En utfordring i gjennomføringen av denne studien var at søket ble begrenset til to databaser og av en person, og derfor kan det ikke utelukkes at noen relevante studier ble oversett. Dette kan ha begrenset bredden av perspektiver og funn som ble inkludert i studien. I fremtidige undersøkelser kan

det være hensiktsmessig å inkludere et bredere utvalg av databaser eller utføre søket på andre språk for å sikre en mer omfattende dekning av litteraturen.

Etiske hensyn ble også tatt i betraktning gjennom hele studien og det ble lagt vekt på at de inkluderte studiene allerede hadde tatt hensyn til etiske retningslinjer og hensyn i sin forskning. Det ble gått nøye gjennom metodene som ble brukt i de inkluderte studiene for å sikre at deltakernes rettigheter ble ivaretatt på en forsvarlig måte. Ettersom studiene allerede hadde gått gjennom en etisk vurderingsprosess og hadde fått godkjenning fra relevante etiske komiteer, ble det konkludert med at de var i samsvar med høye standarder for forskningsetikk.

6.0 Konklusjon

Mye kan tyde på at barn prefererer restaurativ over retributiv rettferdighet, da fem av de inkluderte studiene viser til dette og én studie viser at barn prefererer retributiv rettferdighet. Dette kan vise at det moralske domenet står sterkt hos barn og at de ønsker et samspill og gjenoppretting av handlinger. Alder spiller også en rolle i denne preferansen, noe som kan forklares ved at barn går gjennom en kognitiv utvikling og lærer seg å tenke mer abstrakt når de blir eldre. Derfor kan vi se en økende preferanse for restaurativ rettferdighet med alderen. Én av studiene viste at grad av straff spiller en rolle da barn var mer tilbøyelige for å velge retributiv straff dersom straffen som ble gitt var mildere. Type overtredelse har en betydning da det ser ut til at barn grep oftere inn i mer alvorlige overtredelser og én studie viste at barn prefererte retributiv straff dersom de sto overfor egoistisk atferd. Dette tyder på at barns preferanse for straff er kompleks og at det er flere faktorer som spiller inn på denne motivasjonen og preferansen. Derfor, i videre forskning, kan det bli undersøkt nærmere i hvilken grad alder, grad av straff og type overtredelse spiller en rolle og hvordan disse faktorene påvirker hverandre. En begrensning med dette systematiske litteratursøket er at det kun ble utført av en person i to databaser og at tiden var begrenset. Derfor kan det ikke utelukkes at noen viktige studier ikke ble inkludert i denne studien. Avslutningsvis har denne studien bidratt til en forståelse av hvordan barn utvikler preferanse for straff og det har gitt en innsikt i hvordan dette henger sammen med de psykologiske, sosiale og kognitive faktorene hos et barn. Dette kan ha inspirert til videre forskning innen dette feltet og ved å få en dypere forståelse for barns rettferdighetssans kan vi bedre møte deres behov og bidra til å skape et mer rettferdig og inkluderende samfunn.

7.0 Referanseliste

- Barnett, R. E. (1977). Restitution: A New Paradigm of Criminal Justice. *Ethics*, 87(4), 279-301. <http://www.jstor.org/stable/2379899>
- Brooks, T. (2012). *Punishment*. Routledge.
- Daly, K. (2000). Revisiting the relationship between retributive and restorative justice. *Restorative justice: Philosophy to practice*, 33-54.
- Darley, J. (2002). Just Punishments: Research on Retributional Justice. In M. Ross & D. T. Miller (Eds.), *The Justice Motive in Everyday Life* (pp. 314-333). <https://ebookcentral.proquest.com/lib/uisbib/detail.action?docID=201903>
- Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse. (2022). *Register over vitenskapelige publiseringskanaler*. Retrieved 18.04.2024 from <https://kanalregister.hkdir.no/publiseringskanaler/Forside>
- Heffner, J., & FeldmanHall, O. (2019). Why we don't always punish: Preferences for non-punitive responses to moral violations. *Sci Rep*, 9(1), 13219. <https://doi.org/10.1038/s41598-019-49680-2>
- Johnson, R. C. (1962). A study of children's moral judgments *Child Development*, 33(2), 327-354. <https://doi.org/10.2307/1126448>
- Killen, M., & Rutland, A. (2013). *Children and Social Exclusion: Morality, Prejudice, and Group Identity*. John Wiley & Sons. <https://doi.org/10.1002/9781444396317>
- Kohlberg, L. (2008). The Development of Children's Orientations Toward a Moral Order: I. Sequence in the Development of Moral Thought. *Human Development*, 51(1), 8-20. <https://doi.org/10.1159/000112530>
- Liu, X., Yang, X., & Wu, Z. (2021). To Punish or to Restore: How Children Evaluate Victims' Responses to Immorality. *Frontiers in Psychology*, 12, Article 696160. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.696160>
- McAuliffe, K., & Dunham, Y. (2021). Children favor punishment over restoration. *Developmental Science Vol 24,(5), 2021, ArtID e13093, 24(5)*. <https://doi.org/10.1111/desc.13093>
- Ness, D. V., Morris, A., & Maxwell, G. (2001). Introducing Restorative Justice. In A. Morris & G. Maxwell (Eds.), *Restorative justice for juveniles: Conferencing, mediation and circles* (pp. 3-16). Bloomsbury Publishing Plc. <https://doi.org/10.5040/9781472559111.ch-001>
- Page, M. J., McKenzie, J. E., Bossuyt, P. M., Boutron, I., Hoffmann, T. C., Mulrow, C. D., Shamseer, L., Tetzlaff, J. M., Akl, E. A., Brennan, S. E., Chou, R., Glanville, J.,

- Grimshaw, J. M., Hróbjartsson, A., Lalu, M. M., Li, T., Loder, E. W., Mayo-Wilson, E., McDonald, S., . . . Moher, D. (2021). The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ*, *372*, n71.
<https://doi.org/10.1136/bmj.n71>
- Pati, D., & Lorusso, L. N. (2018). How to Write a Systematic Review of the Literature. *HERD: Health Environments Research & Design Journal*, *11*(1), 15-30.
<https://doi.org/10.1177/1937586717747384>
- Piaget, J. (1968). *The Moral Judgment of the Child* (5 ed.). Routledge.
- Riedl, K., Jensen, K., Call, J., & Tomasello, M. (2015). Restorative Justice in Children. *Current Biology*, *25*(13), 1731-1735.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.cub.2015.05.014>
- Siegler, R., Saffran, J. R., Gershoff, E. T., Eisenberg, N., & Leaper, C. (2020). *How Children Develop* (6 ed.). Worth Publishers.
- Turiel, E. (2002). *The Culture of Morality: Social development, context, and conflict*. Cambridge University Press.
- Walker, L. (2013). Restorative Justice: Definition and Purpose. In L. Walker (Ed.), *Restorative Justice Today* (pp. 3-13). SAGE Publications. <https://doi.org/10.4135/9781452244228>
- Wenzel, M., & Okimoto, T. G. (2016). Retributive Justice. In C. Sabbagh & M. Schmitt (Eds.), *Handbook of Social Justice Theory and Research* (pp. 237-256). Springer New York. https://doi.org/10.1007/978-1-4939-3216-0_13
- Wenzel, M., Okimoto, T. G., Feather, N. T., & Platow, M. J. (2008). *Retributive and restorative justice* (Vol. 32). Springer. <https://doi.org/10.1007/s10979-007-9116-6>
- Yang, X., Wu, Z., & Dunham, Y. (2021). Children's restorative justice in an intergroup context. *Social Development*, *30*(3), 663-683. <https://doi.org/10.1111/sode.12508>
- Zehr, H. (1997). Restorative justice: The concept. *Corrections Today*, *59*(7), 68-70.
<http://ezproxy.uis.no/login?url=https://www.proquest.com/trade-journals/restorative-justice-concept/docview/215702602/se-2?accountid=136945>
- Zhou, Z., & Wong, W. C. (2021). Young Children's Understanding of Restorative Justice. *Frontiers in Psychology*, *12*, Article 715279.
<https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.715279>
- Zhou, Z., & Wong, W. C. (2022). Three- and five-year-olds' restorative intervention in moral transgressions. *Cognitive Development*, *62*, Article 101171.
<https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2022.101171>